

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Høring - endringer i universitets- og høyskoleloven - lov av 1. april 2005 nr. 15

Utdanningsforbundet har mottatt til høring forslag til endringer i lov av 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler og vil med dette avgi uttalelse.

Endringsforslag Utdanningsforbundet ønsker å kommentere

Vi vil først ta for oss de forslagene som vi har kommentarer eller endringsforslag til.
(Nummereringen av overskriftene følger høringsnotatets)

3. Klage på vedtak om generell godkjenning av utdanning

Utdanningsforbundet er av den oppfatning at klagerett over vedtak er en av grunnpilarene for norsk forvaltning. Det er kun i helt særlige tilfeller at man kan komme til at det ikke foreligger klagerett over vedtak, jf forvaltningsloven § 28. Utdanningsforbundet har vanskelig for å se at NOKUT er i en annerledes situasjon enn de fleste som forvalter avgjørelsesmyndighet. Hvis prinsippet var at klageinstansen skulle ha tilsvarende materiell fagkompetanse som vedtaksmyndigheten i første instans, ville det alene innebære at rettssystemet som sådan aldri hadde kompetanse til å avgjøre saker.

For enhver klageinstans, vil varsomheten ved å overprøve forvaltningsorganets konkrete skjønn være fremtredende. Man ser særlig hen til og vurderer hvorvidt det foreligger slike feil ved saksbehandlingen som medfører ugyldighetsgrunner. Hvis instansen føler seg sikre på at det ikke er tatt utenforliggende hensyn, at det foreligger kvalifisert skjønn osv., vil dette gjerne alene være tilstrekkelig til å opprettholde vedtaket. Imidlertid vil det kunne tenkes tilfeller hvor instansen likevel kan overprøve skjønnet. Klageadgang er avgjørende for det demokratiske samfunn hvor rettssikkerhet, kontradiksjon og partsrettigheter er ivaretatt. NOKUTs særlige stilling hva gjelder å forvalte andres utgangspunkt for livsgrunnlag, hvilket utdanning er, er et selvstendig argument for at det er nødvendig med fortsatt klageadgang på vedtakene, i tråd med forvaltningslovens bestemmelser.

Utdanningsforbundet støtter derfor ikke departementets forslag til endring av § 3-4.

5. Rett til utsatt eksamen

Permisjonsrettighetene til mor i anledning fødsel, er at de er lagt til henne de første seks ukene etter fødselen har funnet sted, jf aml § 12-4. Å gi mor kun rett til utsatt eksamen tre uker etter fødsel er følgelig en halvering av mors rettigheter i dag. Det kan ikke være slik at i det man ønsker å gi far rettigheter, skal disse tilsvarende tas fra mor. Utdanningsforbundet mener at man snarere må gi far rettigheter i tråd med de som allerede er hjemlet i arbeidsmiljøloven. I forbindelse med fødselen har faren rett til to ukers permisjon for å bistå mor, jf aml § 12-3. Mors rett til utsatt eksamen er allerede ivaretatt i tråd med arbeidsmiljølovens bestemmelser.

Utdanningsforbundet støtter følgelig ikke departementets forslag til endring av § 4-5, 1. ledd

11. Tvungen avslutning av doktorgradsutdanning

Utdanningsforbundet mener at det bør sondres mellom tilsatte stipendiater og doktorgradskandidater uten tilsettingsforhold og at dette skillet må være tydelig i lovverket. Det er viktig at både doktorgradsstipendiater og doktorgradskandidaters rettsstilling sikres. Som det fremgår av Sivilombudsmannens uttalelse (sak 2012/1158) kan det være svakheter ved dagens regulering av doktorandens rettsstilling.

For doktorgradskandidater ansatt ved utdanningsinstitusjonen i en stipendiatstilling vil vesentlig mislighold av Ph.d-avtalen også medføre sanksjoner etter tjenestemannsloven og etter arbeidsmiljøloven. *Utdanningsforbundet* mener at brudd på lover og regler som regulerer doktorgradsstudiene og tilsettingsforholdet må sees under ett, og ikke slik departementet foreslår, i en to-trinnsprosess.

Utdanningsforbundet mener at regler for tvungen avslutning av doktorgradsutdanning for kandidater uten tilsettingsforhold må fastsettes i universitets- og høyskoleloven – og ikke i institusjonenes reglement – for å sikre likebehandling og rettssikkerheten til kandidaten. Disse kandidatene bør også få rett til å få dekket sine advokatutgifter av institusjonen.

14. Klage over formelle feil

Utdanningsforbundet slutter seg til det foreslåtte alternativ 1):

§ 5-2 (1) Den som har vært oppe til eksamen eller prøve, kan klage over formelle feil innen tre uker etter at han eller hun er eller burde vært kjent med det forhold som begrunner klagen. Slik klage fremsettes for institusjonen.

(4) Finner *institusjonen* at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelse av denne, kan det bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller avholdes ny eksamen eller prøve.

(5) Institusjonens vedtak etter denne bestemmelsen kan påklages til institusjonens klagenemnd, jf. § 5-1.

16. Innstegsstilling- ansettelse på innstegsvilkår

Utdanningsforbundet oppfatter etableringen av prøveordningen med innstegsstillinger som et tiltak for å rekruttere særlig talentfulle forskere innen spesielle fagområder i faglige kvalifiseringsstillinger. Utdanningsforbundet har støttet dette tiltaket – og også ment at

ordningen bør utvides til å gjelde flere fagområder og særskilt lærerutdanningene. Vi ser imidlertid betenkelighetene ved å innføre nok en type midlertidig/åremålsstilling dersom de ikke fører til fast tilsetting ved oppnådd kvalifikasjon. Den utstrakte bruken av midlertidighet er uheldig for fagmiljøenes stabilitet, deres mulighet til å legge langsiktige planer og det er i strid med ønsket om å tilby de ansatte forutsigbare vilkår. Når åremålsperioden er over skal det legges til rette for at det midlertidige tilsetningsforholdet kan gjøres om til en fast tilsetting på visse betingelser.

Utdanningsforbundet slutter seg til formuleringen i departementets Alternativ 1) til § 6-4 nytt femte ledd, som etter vår vurdering åpner for størst forutsigbarhet for forskere i innstegsstillinger.

Endringsforslag Utdanningsforbundet gir sin tilslutning til

Utover dette slutter *Utdanningsforbundet* seg til departementets forslag til endring uten ytterligere kommentarer når det gjelder følgende paragrafer:

1. Fusjon mellom Universitetet i Tromsø og Høgskolen i Finnmark § 1-4

(2) Universitet i Bergen, Universitetet i Oslo, Universitetet i Tromsø – *Norges arktiske universitet*, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet og Universitetet i Stavanger har et særskilt nasjonalt ansvar for å bygge opp, drive og vedlikeholde museer med vitenskapelige samlinger og publikumsutstillinger. Departementet kan gi nærmere forskrift om samarbeid og arbeidsdeling mellom universitetene på dette området.

2. NOKUTs styre

§2-2 (2) Styret oppnevnes av *departementet* og består av åtte medlemmer. Ett medlem skal være student. Ett medlem skal oppnevnes blant NOKUTs ansatte og skal ha stemmerett i saker som angår de ansattes forhold. Det skal oppnevnes varamedlemmer, herunder personlige varamedlemmer for de ansattes og studentenes medlemmer. Departementet oppnevner styrets leder.

4. Hjemmel for godskrivingsforskriften

§ 3-5 (7) Departementet kan gi forskrift om *godskrivning*, saksbehandling og klageadgang etter denne bestemmelsen.

6. Vedtaksmyndighet for utestengingsvedtak

§§ 4-7 (1) og (2), 4-8 (2) og (3), 4-9 (5) og 4-10 (3) Ordene «styret selv» strykes slik at styret fjernes som instans som kan treffe avgjørelser i henhold til disse paragrafene.

§ 4-8 (1) En student som tross skriftlig advarsel fra *rektor* gjentatte ganger opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende for medstudenters arbeid eller for virksomheten ved institusjonen ellers, kan etter vedtak av institusjonens klagenemnd, jf. § 5-1, bortvises fra nærmere bestemte områder ved institusjonen for inntil ett år. Hvis en student etter skriftlig advarsel fra *rektor* fortsatt ikke respekterer slik bortvisning, kan institusjonens klagenemnd, jf. § 5-1, utestenge ham eller henne fra studiet og fratras retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner under denne lov i inntil ett år.

7. Fusk ved «gjennomføring av eksamen»

§ 4-7 (1 b) har forsøkt å fuske eller forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket i forbindelse med gjennomføring av, eller forut for endelig sensur av, vedkommende eksamen eller prøve, eller under gjennomføring av vedkommende kurs.

8. Informasjonsutveksling om vedtak om fusk og bruk av falske dokumenter med mer NY § 4-12 Informasjon om vedtak om utestenging og karantene ved opptak

(1) Departementet kan fastsette i forskrift at institusjoner under denne lov skal registrere informasjon om vedtak fattet i medhold av § 4-8 første ledd, andre ledd og tredje ledd og § 4-10 i et offentlig eid register.

(2) Departementet kan gi forskrift om at institusjoner under denne lov, NOKUT og Samordna opptak skal registrere informasjon om vedtak fattet etter § 3-7 syvende ledd.

(3) Departementet kan gi rutiner for informasjonsregisteret i forskrift.

Samt konsekvensendringer (opphevelse) av § 3-7 (7), § 4-7 (7) og 4-8 (enkelte setninger i 1., 2. og 3. ledd)

9. Medvirkning ved fusk på eksamen

§ 4-8 (3) En kandidat som har opptrådt slik som beskrevet i § 4-7 første eller annet ledd, eller har medvirket til dette, kan ved vedtak av institusjonens klagenemnd, jf. § 5-1, utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner under denne lov i inntil ett år. Slik adgang til utestenging gjelder ikke for stipendiater ansatt ved institusjonen Ph.d.-graden avlegges ved. Andre universiteter og høyskoler under denne lov skal informeres om vedtaket. Departementet gir nærmere regler om informasjonsrutiner m.v.

10. Dekning av kostnader til advokat i utestengningssaker

§ 4-8 (5) Kandidaten har rett til å la seg bistå av advokat eller annen talsperson fra sak om bortvisning eller utestenging er reist, eventuelt fra skriftlig advarsel etter første ledd er gitt. Nødvendige utgifter til dette dekkes av institusjonen. Utgiftene dekkes etter timesats fastsatt av Justisdepartementet etter forskrift om salær fra det offentlige til advokater m.v. § 2. Finner departementet eller særskilt klageorgan oppnevnt av dette, jf. § 5-1 sjuende ledd, at det er brukt lengre tid enn hva som er rimelig og nødvendig skal salæret settes ned.

§ 4-9 (7): Studenten har rett til å la seg bistå av advokat eller annen talsperson fra sak om utestenging fra klinisk undervisning eller praksisopplæring er reist ved institusjonens klagenemnd etter § 4-8 femte ledd.

§ 4-10 (5): Studenten har rett til å la seg bistå av advokat eller annen talsperson fra sak er reist i skikkethetsnemnda etter § 4-8 femte ledd.

§ 4-11 (2): Forliksmegling foretas ikke. Institusjonen dekker alle omkostninger ved søksmålet for tingretten, herunder også nødvendig honorar til saksøkers advokat etter den offentlige salærsats.

12. Politiattestnemnda

§ 4-9 (5) Institusjonens klagenemnd, jf. § 5-1, avgjør, etter uttalelse fra institusjonen, om studenten skal nektes retten til å delta i klinisk undervisning eller praksisopplæring. Forvaltningsloven § 42 gjelder tilsvarende.

Forskrift om opptak til høyere utdanning av 31. januar 2007 nr. 173

§ 6-11 (2) Utdanningsinstitusjonen skal snarest mulig og senest innen ti dager etter at politiattesten er mottatt, sende politiattesten til institusjonenes klagenemnd, jf. lov om universiteter og høyskoler § 5-1. Med politiattesten skal det følge en oversikt over innhold og veiledning i den kliniske undervisningen/praksisopplæringen og en uttalelse om hvorvidt studenten bør utelukkes fra å delta i denne. Studenten skal samtidig få kopi av institusjonens uttalelse til klagenemnda med vedlegg, og gis fjorten dagers frist til å uttale seg til nemnda.

Gjeldende § 6-12 i opptaksforskriften oppheves og erstattes med:

Ny § 6-12 (1) Institusjonens klagenemnd skal behandle saken snarest mulig, og senest innen fire uker etter at saken er mottatt fra utdanningsinstitusjonen.

(2) Klagenemnda skal med bakgrunn i forholdene ved den kliniske undervisningen og praksisopplæringen på den utdanningen der studenten er tilbudt studieplass, og opplysningene om de forhold som ligger til grunn for politiattesten, vurdere om hensynet til pasienter, klienter, barnehagebarn, elever eller andre skal føre til at studenten skal utestenges fra klinisk undervisning eller praksisopplæring.

(3) Klagenemnda kan innkalle studenten til møte dersom det anses nødvendig for å få saken tilfredsstillende opplyst.

13. Klagenemnd og offentlighetsloven

§ 5-1 (7) Departementet kan opprette særskilte nasjonale klageorgan som skal behandle klager over enkeltvedtak for bestemte områder og over avgjørelser etter offentleglova.

I forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker skal § 1 lyde: Forskriften gjelder opprettelse av felles klagenemnd etter lov om universiteter og høyskoler § 5-1 nr. 7. Klagenemndas oppgave er å behandle klager over enkeltvedtak truffet med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler

- § 4-7 om annullering av eksamen eller prøve
- § 4-8 om utestenging og bortvisning
- § 4-9 om utestenging grunnet straffbare forhold – politiattest
- § 4-10 om utestenging etter skikkethetsvurdering

Nemnda skal i tillegg behandle klage på avgjørelser etter offentleglova.

15. Gjennomføring av klagesensur

§ 5-3 (4) En kandidat kan klage skriftlig over karakteren for sine egne prestasjoner innen tre uker etter at eksamensresultat er kunngjort. Ny sensurering skal da foretas. Ved ny sensurering skal sensorene kun få kunnskap til de generelle retningslinjer som er gitt for bedømmelsen. Er krav om begrunnelse for karakterfastsetting eller klage over formelle feil ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller gjennomføring av vurderingen fremsatt, løper klagefristen etter denne paragraf fra kandidaten har fått begrunnelsen eller endelig avgjørelse av klagen foreligger. Ved bruk av løpende vurdering kan institusjonen bestemme om kandidaten skal fremsette klage etter vurdering av separat prøve, oppgave eller annen vurdering, eller om klage skal fremsettes når resultatet fra fag, emne eller emnegruppe er kunngjort.

17. Bistilling

§6-6 Det kan nyttes midlertidig ansettelse i inntil 20 prosent av undervisnings- og forskerstilling. Departementet kan gi forskrift om varighet og vilkår for fratredelse. Det kan ansettes på åremål i bistilling. Åremålsperiodene kan være fra tre til seks år.

18. Bruk av institusjonstittel

§ 7-2 (4) Institusjoner som ikke er akkreditert som universitet, vitenskapelig høyskole eller høyskole kan ikke benytte seg av beskyttet tittel etter bestemmelsens annet ledd i sin markedsføring når det er egnet til å villede med hensyn til om institusjonen er akkreditert som universitet, vitenskapelig høyskole eller høyskole.

(7) Den som i strid med bestemmelsene i denne paragraf forsettlig eller uaktsomt bruker en vernet institusjonsbetegnelse, eller villedende markedsføring av institusjonen, kan straffes med bøter.

19. Enkeltvedtak etter forvaltningsloven

§ 7-6 (2) Avgjørelse om generell godkjenning etter § 3-4, godskriving og faglig godkjenning etter § 3-5, opptak av studenter etter §§ 3-6 og 3-7, rett til å gå opp til eksamen etter § 3-10, annullering av eksamen eller prøve etter § 4-7 og bortvisning og utestengning etter §§ 4-8 til 4-10 regnes som enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Det samme gjelder avgjørelse i sak om klage over formelle feil ved eksamen etter § 5-2.

20. Gjenvalg av styremedlem

§ 9-4 (8) Ingen kan gjenvelges som styremedlem hvis vedkommende vil ha fungert i dette verv i et sammenhengende tidsrom på åtte år ved begynnelsen av den nye valgperioden.

21. Avsetting av enkeltstyremedlem

§ 9-8 (2) Departementet kan avsette et styremedlem dersom særlig tungtveiende grunner taler for det eller særlige omstendigheter svekker tilliten til styremedlemmet.

Med vennlig hilsen

Torbjørn Ryssevik
Seksjonssjef

Karin Elizabeth Torp
Seniorrådgiver

Kopi til:
Unio

Klikk her for å skrive inn tekst.